

Locuinta Redactorului

si

Cancelaria Redactiunii

in

Strata Morarioru Nr. 18.

Scrierile nefrancate nu se vor primi decat numai de la corespondintii regulari ai „Federatiunii”. Articoli tramsi si nepublicati se voru arde.

FEDERATIUN'A

Diurnal politico, literario, comercial si economicu.

Va es fi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Scire electr. part. a „Feder.”

Data in Aradu la 26 ian. 5 ore 50 min. ser'a.
Sosita in Pest'a 26 " 6 " 15 "
" la Redact. 26 " 7 " 20 "

**Stănescu alesu cu aclamatiune de
ablegatu in Chisineu. Multime mare,
ordine exemplaria, entusiasmu nemar-
ginut.**

Discursulu de aperare

pronunciatu de

Ionu Porutiu

in ianuaru alu anului curinte, inaintea camerei
juratilor d'in Pest'a.*)

(Urmare.)

Eca situatiunea trista, esplotata prin aristocratiu d'in Transilvania in unu modu inhumann; se serveasca aci de celu mai infioratoriu exemplu esposesiunarea barbara a unei comune intrege, Tofaleu, prin baronulu Carolu Apor, presiedintele tablei regesci d'in Transilvania si demnului reprezentante alu aristocraticei magiare de acolo. De siguru, s'au intemplatu multe, forte multe esposesiunari particularie, despre cari au tacutu telegramele. Inse gloria, de a areta Europei civilisate justitia Transilvaniei in cele mai triste colori, a fostu reservata baronului Carolu Apor, unui presiedinte alu justitiei transilvane, unui omu, care ar trebus se fia exemplariulu justitiei, filantropiei, blandetiei si alu nobletiei, asié catu nu potru decat s'rosfa, avendu in fruntea justitiei in Transilvania asemene omeni, ca famosulu bar. Carolu Apor, si inca chiaru in epoca, precum se pretinde, a constitutiunalismului.

Intr'adeveru, pentru ce poté afila esposesiunile de comune intrege, ar' trebus se ne rentorcemu departe in epoca barbara; ca ci casuri ca celu de la Tofaleu nu se mai intempla asta-di nece chiaru in staturile cele mai primitive si neculte; celu pucinu in Turcia, unde domnesce despotismulu si arbitriulu, asemene casuri sunt neaudite.

Eu afirmu de nou, ca situatiunea de dreptu publicu si privatu a Transilvaniei este anarcica si ca conduce de a-dreptulu la revolutiune, daca numai acei-a, cari sunt chiamati a conduce destinele poporului, nu se voru nesuf a delaturé reulu si a rumpe arbitriulu aristocraticei cu sinceritate deplina, conformu justitiei, pentru ca asié, se domnesca dreptulu, legea si justitia acolo, unde asta-di arbitriulu, anarcia si despojarile inhumanne sunt fapte de tote dilele.

Chiaru daca asiu fi eu singurulu, care asiu vedé una asemene situatiune in Transilvania, care asiu vedé disordine, anarcia si confusiune acolo, unde tota lumea ar' vedé ordine, dreptate si stare normale; dlu procurorul generale ar' poté celu multu se dica: „Eca unu omu de compatimitu!“ Inse nu sum eu singurulu, care judecu asié despre Transilvania; sunt alti barbati onorabili, cari au mai multa sciintia, esperiintia si sagacitate decat mine si cari constatare pre deplinu totu ce am afirmatu eu in articlulu incriminatu cu privire la referintiele d'in Transilvania si totu ce afirmu inca si asta-di.

Ar' fi forte ostensoriu, daca m' asiu provocá la tote cete s'au scrisu in acesta privintia in diurnalistic'a opusetiunale; va fi destulu, daca me voiu provocá numai la cete-va nume si intre aces-te-a mai vertosu la Mauritiu J 6 k a y, alu carui a patriotismu, activitate neobosita si eruditie nu potu fi contestate decat prin mercenari.

Acestu publicistu magiaru, deputatu dietale, barbatu independinte si de mare renume serie cu privire la Transilvania in diuariulu seu „Hon" editiunea de sera, de la 18 octobre alu anului trecutu, urmatoriele: „Pana ce in Ungaria esiste oare ordine sociale, pana atunci Transilvania se

afla intr'una stare exceptiunale, ca, de exemplu, Cattaro.“ Apoi, éca cum eschiama J 6 k a y mai la vale: „Tatarii au venit u ore in Transilvania, seu dora epoca de hotfa a fortarierilor cavaleresci se repetiesce in Transilvania, ca ci acolo se demanda chiaru si din aseru? De la cine inxeta diregatorii transilvani detorintele oficiale, sociali si umanitarie, dora de la pasiele turcesci, cari aruncau in tiepa pre nefericiti giauri, seu de la nisice omeni ca Bast'a, cari si astau placerea in decapitarea victimelor nenorocite?“

Totu in diuariulu „Hon" de la 3 decembrie alu anului trecutu, a aparutu d'in pen'a lui L u d v i g h continuatiunea unui articlu intitulatu: „Trebue ore ca Transilvania se devina Irlandia“, unde se dice: „Ací nu este vorba nece de partita drepta nece de stang'a; ací este vorba de umanitate, de dreptate si mai vertosu de esistintia patriei. Fara de voia, trebuie se marturisim, ca nu esiste in tota lumea civilisația una procedura civile, in poterea carei-a sortea unor comune intrege se depinda numai de la deciburiunea arbitrarie a unui omu, data in cauza sa propria, si se nu pota esiste alte probe decat juramentul unui omu interesat“. Totu L u d v i g h scrie in acelui-a-si articlu: „Nu este ore rusnatoriu pentru noi, ca vaetele nefericitoru au fostu andate mai urendu in Bucuresci decat in patria loru propria? Se avemu grige, ca Transilvania se nu devina Irlandia Ungariei!“

Mauritiu J 6 k a y scrie éra-si in diuariulu „Hon" de la 4 ianuarin alu an. curinte in articlulu intitulatu: Reprivire: „Nu este ieratulca Transilvania se fia pasiaticulu Ungariei.“

Intrebu, pentru ce dice acésta J 6 k a y? Pentru ca intr'adeveru, Transilvania este pasiaticulu Ungariei si s'ar poté numi dora cu mai multu dreptu: pasiaticulu aristocraticei magiare de acolo.

Totu in diuariulu „Hon" de la 12 ianuaru alu anului curinte, Bela Lukacs scrie cu privire la Transilvania: „Se nu ne amagim, situatiunea d'in Transilvania este desperatoria. Nedrepturile trecutului, sistemele guvernamentale numerate, cari s'au perendat u nulu dupa altulu, au produsu frupte fatali. Reulu, morbulu esiste: erumperea lui poté fi impedecata in modu artificiosu pentru cătu-va tempu, inse sugrumata pre deplinu, nu. Daca voimu, ca morbulu se nu fia stricatosu, trebuie curata.“ Apoi, mai la vale, despre aristocraticei magiare d'in Transilvania: „Una parte a elementului magiaru d'in Transilvania formeza una casta plina de prejudicie, carea nu are alta ocupatiune decat a invoca epoca de aur a jobag'ei sclavagiului vechiu.“

Ba, in fine, chiaru si „Pesti Naplo“ dice in unulu d'in numerii sei d'in decembrie, ca Europa civilisata se va mira, ca referintiele de posesiune sunt atat de anarcice la noi, cătu se potu esposesiună chiaru si comune intrege.

Apoi, cumca elementulu romanu d'in Transilvania este espusu in cea mai mare mesura arbitriului aristocraticei magiare, este evidentu d'in impregiurarea, ca aristocraticei este numai magiara, éra majoritatea elementului poporulu d'in Transilvania este romana. Nu este ací vorba de cestiu natiunale, ci de dreptu, de legi juste, de umanitate si chiaru de restituirea si consolidarea pacei si lenisclu publice, calcate in peciore si insultate de aristocraticei transilvana carea, prin asemene procedura, potentieza nemultumirea si desperatiunea, acea ce nu pota fi decat dorerosu pentru toti acei-a, caror-a li zace la anima una patria fericita, pacinica si infloritoria, una patria, carea se fia mama dulce toturor-a. Nu am provocat u pre romani la conturbarea violinta a pacei si lenisclu publice, candu am scrisu ca: „Telegramul u celu publicara amu mai susu ni dà una trista si infioratoria doveda, ca arbitriu si anarcia si-a ajunsu culmea in Transilvania, ca starea acces-

Pretiu de Prenumeratilu:
Pre trei lune 3 fl. v. a.
Pre siese lune 6 " " "
Pre anulu intregu 12 " " "

Pentru Roman'a
prea intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
" 6 lune 15 " = 15 "
" 3 " 8 " = 8 "

Pentru inscriuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. facs a timbrale pentru fise-care publicatii separate. In locul deschis
20 cr. de finia.
Un exemplar costa 10 cr.

tui principatu neferi citu nu se mai pot esuferi si e de voru e ontinu a aristocratii magiari impiilarile loru, Romanilor nu li va remane decatuse strige „pro arae et focis“; nu, numai una logica deosebita pota se scota din frasele citate unu asemene intielesu precum voiesce Dlu procurorul generale, nu adresezu eu romaniloru acésta esclamatiune resbelica „Pro arae et focis“, nece in modu directu nece implicitu, ci d'eu chiaru si lamuritul est: daca aristocratia magiara nu va incetá de a despoia si de a opri me poporul, atunci si situatiunea va conduce de-a-dreptulu la revolutiune. Au dora Dlu procurorul generale, seu bar. Carolu Apor seu intrega aristocraticei magiara d'in Transilvania nu potu d'ore garantia ca, daca se voru repeti numai cste-va casuri ca celu de la Tofalciu, poporul va remane in lenisce, si va conserva mintea sanetosa, nu va despera si nu va fi impinsu la sapte subversive? Nu se amagesca nece baronulu Carolu Apor, nece altii, cari posiedu mi si mi de jugere de patimentu, de campie intinse, etc., si cari se sentiescu fericiti daca, in tempu de ierna, potu se arunce d'in locuintiele loru in mediu-loculu drumului 300 suflete de omeni pentru a-i espune peritiunii, fomei si elemintelor naturei, sub titlulu ca acei-a sunt d'ler, taxali si seu scieuze; fiului poporului inca trebuie se senta fericit in patria sa, ce o apere cu sangue seu si o sustine cu dările cele grele. Nu voiescu eu comunismu, ci voiescu dreptulu, dreptatea, multiamirea generale, pacea si leniscea publica.

Aceste sunt suaturile ce Dlu procurorul generale ar' trebus se le recomende atentiunei Dlu ministru alu justitiei, in locu de a me acusa pre nedreptulu de conturbarea pacei si lenisclu publice si a cere in contr'a mea aplicarea §-lui 9 alu legei de pressa, d'in singur'a causa, ca am cuteszatu a espune starea si referintiele de dreptu a le Transilvaniei in tota goletatea loru, ca am denunciatu opinionei publice pucin'a umanitate a superbei aristocraticei d'in Transilvania, ca mi-am radicatu modest'a mea voce in interesulu dreptului, justitiei si alu ecuitatii atunci, candu am vedutu ca, sub referintiele si institutiunile nefericite, exceptiunali si apesatorie a le Transilvaniei, omenii à la A por si batu jocu de umanitate si de cele mai sacre drepturi a le acesei-a. Asié este, consciintia si fintia mea omenesci mi spune, ca eu n'asius poté face nece chiaru cu animalele irrationabile acea ce baronulu Carolu Apor, unu presiedinte alu tablei regesci, unu domnu cu titlulu de „ilustrissimu“ a fostu capabile se faca cu 300 suflete de omeni, betrani, femei si copii. Una asemene fapta monstruosa mi ar' ucide consciintia, eu nu m'asius mai considera de omu ci de monstru; nu numai ca asiu fi demnu de a ocupá unu locu onorificu si magnificu in societate, ci nece chiaru celu d'in urma.

Acésta aristocratia trandava, egoistica si luxuriosa voiesce ore Dlu procurorul generale a-o apera contr'a poporului, care este laboriosu, crutatoriu, nobilu si care si-sacrifica in cea mai mare mesura sangele si avere pentru patria sa; voiesce ore dlu procurorul generale a luá sub scutul seu pre una aristocratia, carea nu este magiara, a decat dupa nume, éra in fapta este tu recesca si tataresca, ca ci eu consideru pre adeveratulu magiaru de jubitoriu de dreptu si dreptate, de loialu si cavalerescu. Ce? Dlu procurorul se inspira pentru una aristocratia carea este singur'a causa, ca natiunea romana si cea magiara, intruite priu sorte, nu potu traf un'a cu alta in amicitia si iubire? Da, acésta aristocratia acitia nenultumirea, alimenteza si immultiesce ur'a intre natiunea romana si cea magiara; acésta aristocratia este, alu carei-a arbitriu si despotismu ar' trebusi infranate in Transilvania, — in interesulu

*) A se vedea actul de accusatiune in Nr. 146, alu „Fed." d'in anulu trecutu, st. v.

pacei si lenisiei publice, — prin legi si institutiuni juste si umane ; aceasta aristocratia conturba pacea si leniscea publica prin faptele sale inhumane, si nece decat eu, care am reclamat numai dreptul si dreptatea, avendu convingerea, ca crudelitatea, barbaria si inhumanitatea, alu caroru-a exemplu infioratoriu este casulu de la Tofaleu, nu potu se fiu nece decat salutarie ci numai periculose si funeste in consecintele loru.

Acesta este ore cea ce Dlu procurorul generale numesee provocare la conturbarea violinta a pacei si lenisiei publice? Unde este aci una intenitune — nu decu directa — ci numai ascunsa, carea ar' tinde a produce, a provocă una rescola?

Numai interpretatiunea cea mai falsa potu se scota din articolul meu una asemene intenitune.

Mi remane inca de a respunde la cele-lalte puncte de acusatiune.

Pentru a dovedi din tote poterile, ca intenitunea mea a fostu seditiosa, Dlu procurorul generale se provoca la urmatorulu pasagiu din articolul meu, si a nume din aline'a a dou'a, unde se dice: „Pentru ce a solvit poporul, cu sudore facie i sale, milioanele cele multe de desdaunare? Pentru ca asta-diss fia despouiatu de proprietatea sa in modul celu mai barbaru, pentru ca suflte se fia aruncate din casele loru in mediul locului dumului.“

Acesta incriminatune este combatuta in desculu prin argumintele mele de mai susu; nu voiescu se ve ostenescu preitos'a atentune prin repetitiuni monotone.

Totu pentru a me incrimina, Dlu procurorul generale se provoca la urmatoriele pasagie din aline'a a 4-a a articolului meu: „Nu va trece multu tempu, asta-dimane, tribunalele magiare voru dechiară pre toti Romanii din Transilvania de proletari, de omeni fara de patria, fara de vatra parintiesca. Acesta este dreptatea?“ Mai de parte:

„Tu, poporule, tu n'ai nimicu, tote sunt proprietate esclusiva a catonu-va familie, cariau singurulu meritu de a nulueranu-micu, de a senutri numai din sudoreata, de a te alunga din casele strabunilor tui.“ Apoi

„Ministeriul de justitia magiarad in Pest'a ti-a infinitatuit tribunale urbariali pentru casete de spouie de tot uceai, pentru totu pamantul tuu seludée nobilime magiare; acesta este dreptatea ce tise face in constiutiu-nalismulu magiaru.“

La aceste incriminari respondu in scurtu, ca daca baronul Carolu Apor, pusu in fruntea justitiei in Transilvania, a scintu se ne de unu exemplu statu de infioratoriu alu filantropiei si iubirei sale de dreptate: nu este chiaru impossibilu, ca cele-lalte tribunale urbariali, compuse cea mai mare parte si in preponderantia din eleminte aristocratice, se urmeze si ele eseemplulu marelui loru maiestru.

Era ce se tiene de infinitarea tribunalelor urbariali transilvane prin ministeriul de justitia magiar, nu am se dicu alta ce contra incriminatunei nefundate a Dlu procurorul generalu decat eu, eu nu am atribuitu si nu am potutu se atribuescu organului supremu alu justitiei una intenitune rea, ci, din contra, eu presupunu mai inainte intenitunea buna decat cea rea nu numai intr'unu omu de incredere publica ci chiaru si infla-care omu particulariu; inse, dorere, consecintele triste si funeste trece preste intenitunea potu prebe una a Dlu ministru de justitia. De altmintre-a sum in dreptu deplinu a face reflexiunile ca ar' fi fostu mai corectu, mai constitutiunalu si mai justu, daca tribunalele urbariali, infinitiate in 1868 pentru nefericita Transilvania, s'aru fi basatu pre lege si nu numai pre unu manadatul die tale; daca aceste tribunale nu aru fi fostu constituite prin denumiri directe ci prin alegeri; da, acesta procedura ar' fi fostu mai justa, mai ecuitabila, ca ci acolo unde este vorba de meo et tuo, acolo unde e vorba de cele mai delicate cestiuni, de raporturi de posesiuni neregulate, de proprietatea pamantului a mii si mii de cetatiani, de basea bunastarei materiali a poporului, intrenirea poterei executive nu este destula, ci acolo este necesaria una lega votata de dicta tieri si sanctiunata de Majestatea Sa; acolo

nuest destula denumirea oficiale, ci trebuie se manutienă dreptul de alegere alu poporului cu privire la judecatorii, cari sunt chiamati a pronuncia sentinie immediate a supr'a celor mai sacre drepturi ale sale; ca ci unele familie seu individi potu se exercite la denumiri influente mari si stricatoase, pana ce interesele se potu complană mai bine prin alegeri. Intrebui, cum s'a si potutu intembla ore, in intielesulu constiutu-nu-i, ca, pana ce tribunalele civili, penali si orfanali din Transilvania se baseza pre principiulu alegerei, chiaru tribunalele urbariali se fia constituite prin denumire oficiale?

Inse, afara de aceste, daca suntemu statu de nefericitu de a nu ave inca nece asta-di referintie de posesiuni regulate in Transilvania, ar' fi fostu consultu, ca patent'a urbariale absolutistica din 21 iunie 1854, carea nu este de catu una confusione de principie, se fia fostu inlocuita prin una lega chiara si umana, prin a carei-a aplicatiune justa s'ar' fi usiuratul nu numai sortea asupratoria a poporului romanu din Transilvania ci si a celui magiaru. Asie este, ca ci daca traimus in constiutu-nu, nu ar' trebu se revocam a epoca lui Bach. Au dora starea exceptiunale a Transilvaniei va fi eterna, comisariulu regescu nu se va mai misca de acolo, Transilvania nu va mai scapa neci-una-data de acele institutiuni ruginiti, cari sunt in cea mai flagrante contradicitione cu civilisatiunea, cu umanismulu de asta-di? Seu, daca guvernulu a comis negligenție si daca respectivii deputati dietali nu au fostu capabili a descoperi situatiunea si a recomandă remedie, pressa inca trebue se taca? Acesta se fia ore dorintia Dlu procurorul generale? Dupa parerea mea, acesta nu ar' fi una procedura salutaria; eu mi-am impletuit numai detorinti'a si am usatu numai de dreptul libertatii pressei, candu am descoperit guvernului si opiniunei publice situatiunea periculosa si fuesta a Transilvaniei.

Nu intenitunea de a provocă rescola, ci numai sincer'a mea dorintia pentru binele publicu ma indemnati la cea ce am scrisu in aline'a a 6-a a articolului meu, unde dice: „Telegaramu mentiunatu nispune, dreptu acea, ce are se asteptepoporul din Transilvania din partea aristocratiei magiare: despouare totale de pamantulu seu si una miseria dintre cele mai triste; — asie este, nis'a rapitul limb'a, natiunalitatea, autonomia tierei, urmeza acuma se nise rapescu si proprietatea pamantului, se fiumu espusi din locuintele nostre, si betranii si copiii se fia dati in man'a elementelor naturei.“ Apoi unde mai adaugu: „Urmati, domniloru, mai departe pre acesta cale, veti vedea, unde deva conducte, veti vedea, voi omeni fara sufletu, ce potese faca de speratiunea unui popor.“

Nu este aci locul, ca se espunu istoria fatala a Uniunii Transilvaniei cu Ungaria, ca se arentu batu-jocur'a ce s'a facutu Transilvaniei in 1863, ca se esplicu modulu, cum in 1865 fu conchiatu una dieta in Clusiu si, in fine, ca se mi dau parerea despre resolvarea cestiunei natunali, — nu este chiamarea mea aci, in acestu locu, de a face politica, — ci in totu casului aci este locul de a-mi exprime convingerea ca, daca, precum se afirma, uniunea este fapta si daca avemu una constiutiu representativa, se potu pretinde cu totu dreptulu, ca se nu fiumu batu-jocur'a Europei, ca se nu se intembla asta-di, se dicu dara, dupa restituirea deplina a constiutu-nu, acea ce nu se intemplatu nece sub guvernamentulu absolutisticu alu lui Bach, acea ce nu se intembla nece in Turci'a nece in Russi'a si, dora, nece in staturile cele mai barbare asiatice; se potu pretinde dicu, cu totu dreptulu, ca ordinea sociale, pacea si leniscea publica se nu fia conturbate de una casta egoista si ca poporulu se nu fia aruncatul pre terenulu periculosu alu desperatiunei. Seu, crede dora dlu procurorul generale, ca casulu de la Tofaleu nu a provocat una irritatiune profunda nu numai in intrega Transilvania si Ungaria, ci, in destula muresa, chiaru si in strainetate, asie ca, intre altele, insu-si diuariulu francesu statu de latitu „L'Indépendance belge“ inca si infioratul de acestu casu? Se potu, ca celu ce siede in chilia calda si astepta prim'a fia-carei lune pentru a-si scote lefa din cass'a statului, ramane rece ca ghiaci'a andindu despre vre-unu casu ca celu de la Tofaleu; inse altintre voru vorbi de siguru cele 300 suflete de omeni, cari de la 2 octobre pana la 1 noiembrie au tabarit sub ceriulu liberu, in frig si ploia, cari au fostu aruncati

din locuintele loru, licitandu-li-se tota averea, de cari nu s'a ingrigit u nece ministeriulu de interne din dulce a nostra patria, nece organele de securitate publica si, in fine, ale caror vaete, precum dice Ludvigh, au fostu audite mai de graba in Bucuresti decat in patria loru propria. Provocu era si pre Dlu procurorul generale, ca semni respunda aci inainte de a me acusa de turbarea violenta a pacei si lenisiei publice si a cere in contra mea aplicarea §-ului 9 alu legei de presa.

(Va urma.)

Camer'a representantilor Ungariei.

Siedintia de la 24. i. a. 1870.

Presedinte: Paulu Somsich. Notariu: Ales, Bujanovics. D'in partea guvernului au fostu de facia ministrii: Melch. Lonyay, Balt. Horvath Stef. Gorove, Col. Bedekovics si c. Georgiu Festetics.

Dupa autenticarea procesului verbalu alu siedintei precedinte, presedintele anunta camersi mortea cont. Lepu Bethlen, deputatu alesu in cattu Cetati-de-Balta, in Transilvania, invitandu pre deputati a se prezinta la 2 ore d. m. la beseric'a reformata, pentru a da colegului loru onorea din urma. Camer'a si-esprime, protocolar, condoliu'a pentru mortea membrului seu.

Dupa acea se prezinta diferite petitiuni, cari se trimitu la comisiunea petitiunaria.

Stef. Rudnay intreba pre ministrulu de finanțe, ce l'a indemnatu pre domnia sa, ca in cattu Nitra, cu una populatiune mai bine de 360,000 suflete, a infinitat numai unu oficiu salinaru, si si pre acestu a asediata la marginea cattului, asie catu numai unu cercu alu cattului si-pote acoperi lipela de sare?

Minist. Lonyay respunde, ca a facutu acesta d'in respecte economice. Molcomesce pre interpellatore d-cundu, ca, dupa terminarea calii ferate in cattu Nitra, tote tienuturile acelui a voru pot, cu usioretate, contrage sare de la nunnitul oficiu. — Interpellatorele e multiunitu cu responsulu ministrului, si camer'a-lu ie spre scientia.

Balt. Halasz interpeleaza pre ministrulu de culte si instructiunea publica in privintia manualului de statistica alu profesorului dr. Ales. Konek, care se propune la Universitatea din Pest'a, d-cundu, ca Ungaria se prezinta in numitul manualu de una provintia austriaca.

Em. Huszár interpeleaza pre ministrulu de comunicatiune in privintia calii ferate Chichind'a-Mare-Becichoreenlu-Marc-Panciov'a, intrebandu, in ce stadiu se afla numita cale ferata, si ce are guvernulu de cugetu a face, pentru a termina, catu se pot mai curenđu, construirea calii ferate din cestiune? — Se voru comunică ministrilor concerninti.

Em. Ivánka roga camer'a pentru a pertrata, deodata cu bugetulu ministrului pentru aperarea tierei seu cu pensiunile, projectul seu de conclusu relativ la provoderea bonvedilor invalidi din 1848, a vedovelor si a orfanilor loru, prezintat la 12 dec. a. tr.

Col. Gyergy propune, ca projectul din cestiune se portreteze de odata cu preliminariu ministrului pentru aperarea tierei. — Se primește.

Urmeaza la ordinea dñeii fina desbaterei speciali a supr'a bugetului ministrului de finanțe.

Se primește fara discutiune titlele: Averea mobile a statului specificata cu 185,900 fl., erogatii diverse 51,000 fl., si perceptiuni diverse 238,200 v. a.

Dan. Irányi cere explicatiuni de la ministrulu financiilor in privintia manipularii veniturilor intercalarie.

Minist. Lonyay declara, ca nu-i-a venit inainte atari venituri, altcum acelle nu apartin resortului domniei sale, ci celu-a alu ministrului de culte si instructiunea publica.

Dupa una discutiune mai lunga, la carea participa mai multi oratori, Ionu Ludvigh prezinta urmatorulu projectu de conclusu: „Camer'a enuncia protocolar, ca veniturile intercalarie a le episcopielor si arhiepiscopielor vacante, se induca pre venitoriu, ca aperi, in bugetulu ministrului de finanțe.“

C. Ferdinand Zichy adauga la projectulu din cestiune, ca acelui se discute de odata cu bugetulu ministrului de culte si instructiunea publica; era Colom. Tisz a springesce motiunea comisiunii fin., conformu carei-a cestiunea acesta se discute in alta sf in presintia ministrului de culte.

Camer'a admite motiunea comis. fin., si decide punerea la ordinea dñeii a projectului de conclusu, presintat de Ionu Ludvigh, dupa deliberarea bugetului.

Franc. Pulszky raporteaza din partea comis. fin. in privintia imbunatatirii lefelor oficialilor subalterni.

Col. Gyergy de opiniunea, ca camer'a se accepte reportul comis. fin. in privintia marirei lefelor servitorilor, pentru ca este modu se discute ambele de odata. — Se primește.

Col. Szell raporteaza in privintia petitiunilor transpusse comisiunii financiare.

Siedintia se inchisa la 12%, ore meridiane.

Siedintia de la 25. Ian. 1870

Președinte: Paulu Somsich. Notar: Aleș. Bujanovics. Președintele ministerial: c. Iul. Andrassy, Melch. Lónyay, c. Em. Mikó, c. G. Festetich, Stef. Gorove, Col. Bedekovics și Balt. Horváth.

După autenticarea procesului verbalu alu siedintiei de ieri, președintele anunță camerei, că va ordina alegeri nove în cureauile devenite vacante prin morțea de putatilor Barth și Bethlen.

După aceea se prezintă mai multe petiții, care se trimită la comisiunile respective.

Gustav Lindner prezintă unu proiect de concluzu, conformu caruia cameră invita președintul de culte și instrucțiunea publică, ca încă în anul acestuia să introducă, ca studiu obligatoriu, stenografiu în tote sculele susținute de statu, votându-pentru scopulu acestuia 30,000 fl. v. a. — Se va tipări și discută de odată cu bugetului respectivu.

Urmează la ordinea dilei desbaterea specială a supră recerintelor estei ordinare a ministrului de finanțe, specificate cu: 8.900,800 fl. v. a. — Se admittu.

Ministrul președinte c. Iuliu Andrassy prezintă camerei legea sanctiunata de Majest. Sa, relativă la inarticularea convențiunii postale și telegrafice, închiriată cu federalizarea germană de Nordu, Bavaria, Baden, Württemberg'a, Elvetia și Olandia, carea se publică și se trimită camerei boierilor pentru promulgare. Anunță mai departe, că proiectul de lege financiaru, primitu în decembrie a. tr. de ambe camerele, precum și proiectul de lege relativ la susținerea provisoria a tribunalelor financiare, nu s'au potutu asternre Majest. Sale spre sancțiunare, din cauza că s'au vrîtu o erore mare în testulu loru. — Se trimită ambele la secțiuni pentru coregerea erorilor.

La ordinea dilei urmăză desbaterea specială a supră bugetului ministrului de comunicări.

După ce vorbira mai multi oratori, desbaterea se amâna pre siedintă venitoria.

Siedintă se închiriază la 2^½ ore di m.

Clausiu, în dîn'a anului nou 1870.

„D'in ce-su mai libere forme unui statu, cu atât se sentu poporele mai bine în individualitatea loru.“

B. Franklin.

Pre cîndu carteau are de a ne dă convingere despre referițile vietiei noastre, și acă este o duce în deplinire parte prin descoperirea adeverului, parte prin respingerea și nimicirea erorilor, — diuaristică nu se ocupă „ex professo“ de crearea convingerilor. Ea folosește mai multu convingerile create prin cărti și latrăse; latrăea convingerilor e chiamarea ei principale.

Poterea diuaristică nu se bazează pre acea, că ea dice, au afirma său nega ce-va; nu, ea scie, nu dice nimic nou, ea latrăce adeverul, și îu face bunu comunu.

Dreptu acea, ea este una potere mare, daca si-cunoște chiamarea, daca latrăce numai adeverul. Ea, după cum dice filosoful Kant, e unicul paladiu alu dreptului unui poporu. Libertatea penel e unul din imperativele categoriile ale independenției unui poporu, ea e acelu tezaur, pentru carele se luptă poporele cu regimile abso latrăce de atât-a seculi, fără succușu pre deplinu invigitoriu.

Numai prin ea se poate deturmuri activitatea regimului, și se potu conserva factorii principali ai poporului în individualitatea loru; ea retine pre reprezentantele poterii de statu de la volnicie, lu-face de a se interesă mai tare de binele și răușu poporului; ea e mentorele statului. Aci jace poterea diuaristică; ea vorbesce pentru toti și către toti.

Pentru acea, ea se incepe cu latrăea acelorui convingeri, care sunt necesarie tuturor-ua, adesea cu vieti publică a poporeloru.

Regimul și scura prețu acestu tesauro alu poporului; și temendu-lu, incepura a-lu impedește prin mișcări de cenzuri și escomunicări, pedepse materiali, incarcări, detragerea debitului postalu s. a.

Ei vieti reala a poporeloru luă în nume de răsu tot cencările acentea; regimul persecută expresiunile, cuvintele singuratece, poporul înse pretiuesce în diurale spiretul și tendintă loru, spre castigarea de convingere.

Deci e lucru constatatu, cîndă din ce diuaristică e mai aptă întru indeplinirea scopului ei, cu atât sunt mai ridicolose și de compatimiu tote tendintele de censura.

Fia-care diurnalul se ocupă numai de latrăea unei idee principale, vre și adu a pre poporu la convingerea despre ideea sa; vieti's poporului apoi i-incoronăza tendintă prin faptă, său nu-lu urmaresce.

Un'a din cele mai salutare idee, aperate astă-din diuaristici, ni se pare a fi federalismul, acea forma de statu absolută, a carei baza e pusa de Marshall și Paduanul („defensor pacis“) și de marele profetu Montesquieu („Esprit des lois“), prin sistemul loru reprezentativu. Elu e acea forma, carea face din ver-ce

poporu și din fia-care individu alu lui una viață de sine statutoria, una potere productiva și cu existenția individuale, recunoscuta și moderata de principiul i-

În etiul u referintelor viaței.

Chiaru și vieti reala e pentru acestu principiu; întreprinderile si-dau man'a, fără de a senti piedecole naturale ale tempului și locului.

Tote lucrurile în natura cauta armonia, societate. Insocirea ni este chiamarea, și traumu, că să ne realizăm binele comunu pre basă unui principiu eticu, liberalu și rationalu, și ajutati de bunurile noastre personali și a le culturei: lucrămu pentru ca să traemu.

In federalismu vomu poté realizá si articiliu preliminari ai pacei eterne a lui Kant, pentru ca neci unu statu său poporu să nu abuseze de libertatea sa, stricandu armonia cu alte state prin resboie nedrepte, său nutrindu neincredere facin cu aceste-a. Vomu poté realizá apoi si cei 3 articlii, carei receru, ca în veri-ce statu, constitutiunea cetățienescă să fie reprezentativa și dreptulu giților să fie basată pre federalismulu unor state libere.

Asă vedem, cumcă chiaru spiretele cele mai mari, omenii, carei au eugetat pentru lumie, ne au recomandat federalizarea.

Ingeniuri ca Kant, Fichte și, în tempurile preșinti, Krause s'au luptat pentru una atare idee. Multumita spiretelor acestoru și intimei loru aderintie, ideele loru maretie, după una luptă cruntă și indelungată, ne au scapatu de prejudiciile seculelor trecute, de absolutismul religiunariu cu devisa lui „cuius regio, illius religio“, de deducerile false din cruntă premisa „l'Etat c'est moi“ a absolutismului celui mai incarnat alu curtilor domnitoru, ne au facutu atenti si la defectele absolutismului modernu, și ne-au desceptuat cu dīsa: „regale e primul servitoru alu statului.“ Ni-au usiuratu deducțiunea, că centralizarea, ce o potem numi fructul regimului militaru, acelu margaritaru, pentru a carui descoperire multe regim de astă-di se opintescu pana la extremitate, ca și candu prin ea și în ea ar' găsi petr'a ințeleptilor, că acea centralizare are si potă ave locu numai în funcțiunile mecanice ale statului, care nu receru concurență și zelulu liberu alu poterilor.

Prin ei potem conchide, cumcă acăsta centralizare usioru potă fi si deveni pericululu celu mai mare, daca se va extinde preste marginile ei precise; dandu prin acăstă viață volnicie, ea ar' fi atunci in opusetiune directă cu federalismulu, prin ce ar' nimici individualitatea națiunale, devinindu estu-modu celu mai mare periculu pentru statu și poporu; ei ni-au atrasu atențunea și asupră impregiurarei, că să nu abusăm nice de federalismu; să nu cadem în imitarea productelor sectilor nefericiti ai comunismului și socialismului.

Aceste reflexiuni ni se paru a fi practice, de ora ce în timpul de facia, pre fruntea caruia-a este scrisa devisa: „principiul naționalității“, creațiunea unui fiu mare alu unei patrie nefericite, a lui Machiavelli, mulți se folosescu de principiile acestui mare eugetatoriu, sub pretestul unui scopu suntu, în favoarea națiunei loru e contră a loru - a.

Steu'a desceptarei a aparutu pre orizontulu civilizației si pentru Romani!

Căti sunt, carei n'ar' parteni acum federalismulu, și din dī in dī se immultesc numerulu loru! Eca acăsta formă de statu ajunge a fi unu bunu comunu, convingere comună a poporului nostru.

In acăsta privintia avem multă să multumim diauristică nostre; ea realizează pre cătu potă ideele de federalizare ale spiretelor mari, și le latrăce între noi.

Austria reprezintă tote poporele, tote baserile, tote stările economice, tote referintele de dreptu ale lumii; contineandu atâtăea elemente contrarie și amice, pre langă idee vechie și ruginie, ea are si idee noue, imbucurătorie, de progresu. Aci, în acăsta Austria e multă de lucratu, de cescigatu, de lăsatu, pana ce se voru federală poporele sale într'unu concertu de armonia, ce cu totii debue să dorim, — și una parte insomnata din diauristică ei pledeză pentru acestu concertu. Diauristică ei a trecutu prin tote fazele; aci ne intempina sistemul proibitivu, represivu, liberalu alu anilor 1834, 1852, 1849.

Anul 1866 creă una mama cu done titie.

Austria translaitana in respectu diurnalisticu se bucură de atunci incoce de legile din 1867 și 1869 (Jury). Austria cislaitana tratăza materiā „more antiquo.“ Diauristică austriaca reprezintă multe forme de statu, într-aceste și federalismulu, carele se bucură acum in person'a lui Fischhof și cu partisianii lui, de noni aperatori.

Intru realizarea său latrăea federalare, antelupitorii federalismului nu se temu de persecuții, ci si-gerescu pușetiunea materială, se supunu verdictului juratilor, mangaiandu-se în conscientia că, prin intrepid'a loru incercare, ei s'au nesuitu a convinge poporul despre unu bunu idealu si de prețu mare pentru viața lui națiunale. In privint'a astă ne alaturămu dîsei lui Feuerbach, că cea mai buna faptă, ce omulu o potă face, nu constă in a face, ci in a inspiră inimă nobile și solide.“

Cu bucuria și cu sentimente de aderintă trebuie să notăm imprejurarea, enmă și între romani au fostu și sunt spirete, carei au lăsatu intru federală peșterelor dulcei loru patrie, și au vestită, fără temere, evangeliu federalismului, lăsatu într'acolo, ca

pacea internă, miscarea libera, stim'a si amoreea între gițile din unu statu, să se garanteze pre basă egalități si libertăți.

Poporul a rareori si-cunoșce avantajele sale; aceste trebuie demonstrate si constatate prin barbatii conduceri, cari cugetă despre sorteia lui si îu-aducu la cunoștere pușetiunei sale adeverate. Cea mai secură cale, spre a realiză acăstă, e dinaristică; ea latrăce între noi adeverulu; ni spune, cum sămău? ce avem să speră? de ce să ne temem?

Pre langa tote luptele noastre, nu ni-au remasă din anul trecutu decâtă suferințe; să sperămu, că ideele salutari, semenete pan'acum, voru produce fructe mai frumoase în anul venitoriu, intru realizarea unei grupări a poporilor, asă după cum recere principiulu dreptatei, in o adeverata libertate politică a tuturor națiunilor, carei sunt parti intregitorie a le unui si acel'a-si statu. +

Romania.

Cameră deputatilor.

Siedintia de la 5. Ianuarie.

Formalitatile precise de regulamentu la deschiderea siedintiei — aprobarea sumariului siedintiei precedente si comunicatele dīlei — indeplinindu-se, se dă cetire unei propunerii de modificare a art. 40 din legea pensionilor, carea se tramite la secțiuni.

Se procede la votarea indigenatului d-lui Burdujoiu, remasă din siedintă de Sambata, si se incurștieaza cu 47 bile albe, contra 21 negre.

Se dă cetire raportului comisiei financiare, privitoriu la proiectul de lege pentru autorisarea guvernului de a incepe perceperea venitului pe trimestrul ianuarie 1870, intoamai după bugetul anului 1869, a continuă cheltuielile pre anul acestuia totu după bugetul pe 1869, si a emite bonuri de tesauru pana la 12 la sută, pentru detor'a flotantă existente si deficitile provenite din exercitiul bugetului pe 1869. Ne findu nici o discutie, se pune la votu luarea in considerare si se admite cu 57 voturi contra 17.

Se procede la desbaterea pre article, si se primesc.

Se pune la votu legea in totală si se admite cu 60 bile albe contra 15 negre.

D. Meitan, desvoltandu-si interbeliunea, anunțata d-lui ministru de finanțe, dice că interbelarea d-sale are să aduca statului unu venit mare. In 1865 unu arendasiu fu urmarit pentru nesecă deficitile do arendă; tribunalul decide, că statul n'are dreptate, curtea de apela asemenea. Ei bine, nu se limită aci casulu. De-si urmarirea statului incepe din 1865, in ultimele lune din 1869 onor. d. ministru de finanțe face ordonu, cerculari ca să se continue urmarirea, credindu că aplică legea si ordonă cassarilor generali a aplică art. XV. din legea de urmarire, care ordonă cassarilor generali a aplică art. XV. din legea de urmarire contră toturor arendasilor, fără excepție de cei ce au decisioane definitive ale curtei de apela. D-sa a aratat casulu d-lui ministru de finanțe, l'a rogat a in dreptă răelu, a suspinde urmarirea in casulu de facia. D. ministru insei-a spus, că are unu consiliu in jurul său, din ale carui decizionii nu potă fi; advocații efori aru fi otariu, că trebuie urmarit ori ce arendasiu, care are intentat unu procesu. Mai antâi d. ministru de finanțe trebuie să aplică legile, er să nu se supuna eforilor orbeșe, că ei nu advocacy efori — opinioanele caror-a le respectă = ci ministru e responsabile. Legea de urmarire, dice consiliul de advocacy, nu s'ar potă aplică in altu modu. Ea nu se potă aplică, candu e intentata o actiune. Legea de urmarire e o lege excepțională. Ea dar nu potă desfășuri principiile de dreptu, că oricăre să se potă adresă justiției, și candu judecătăria se pronuncia, legea chiaru nu mai potă ave potere să nimicescă acea dreptate. Candu e unu procesu de felulu acestuia, și candu arendasiu castiga, Statul dă despăgubiri forte mari. D-sale, mergându la ministeriul de finanțe, i s'a aratat că e o circulară generală, prin care se ordona toturor cassarilor, să aplică fără excepție legea de urmarire. O parte din arendasiu vor triuști contră Statului si atunci vor obține despăgubiri mari, si Statul va perde. Eta aci unu midiu-locu — in suspinderea urmaririlor, in negrăbirea de a se pune in vendere imobilele arendasilor — de a se mai impună procesele statului. D. ministru are garantie dela acei arendasi, primite ca bune; se potă despăgubi, er fiindu că eforii vor, nu trebuie a se intenta numai de cătu procese. D. ministru de finanțe respunde: candu curtea de casatiune va decide, cereti despăgubiri de la Statu. Dar' ore acăstă este o buna administrare? D-sa e advocacy unei persone morale, unei administrări publice (Eforii spitalilor) si marturisesc, că nu-i pare atât de multu bine candu castiga procesele ei, de cătu candu rese a indoplea pre capătării administrației, si nu deschide procese nuvele, mai ales candu nu-i se pare că are dreptate. D-sa propune dar' a se roagă d. ministru, pentru a-si luă angajamentul să facă măsuri cirenlare, prin cari să se

*) Nu suntem amicii reclamelor. Dlu corespondinte va vedea, că alte expresiuni ce ne atingă in deosebi pre noi, nu potura si luate in diuariul nostru. Red.

suspenda urmarirea arendasiloru, cari au o sentintia judecatoarea in favoarea loru si in defavorea Statului, si apoi camera se treca la ordinea dilei, dupa ce d. ministrul va luă acestu angajamentu.

D. ministrul de financie spune, ca guvernul are se primesca din casturi vechie neraspunse ca la 11 milioane, si daca aru trebui se urmeze guvernului cum voiesce d. Meitani, atunci arendasii, cari detoresc, n'ară ave de cătu se intenteze procese guvernului, pentru ca se nu platesca detorul loru, de cătu dupa terminarea procesului. Candu a venit d-sa la ministeriu, a gasit procese de milioane intentate de guvern contra arendasilor, d-sa n'a potut de cătu se urmeze cursulu acelor procese. Asemenea si pentru arendasii, cari de atunci n'au voitua a respunde casturiile, d-sa n'a potut de cătu se intenteze procese si se faca, ca contractele se fi respectate si cassa Statului despagubita, ramenantu ca pe urma, daca arendasii voru castigă procesele loru contra Statului, se li se dăe satisfactie legiuia. Consiliul avocatilor chiaru s'a pronuntiatu in acestu sensu si, chiaru daca arendasii voru fi avandu castigate procesele loru contra Statului la unele instantie, totu-si guvernul va face a se respecta contractele pana la darea definitiva a sentintelor.

D. Primu-ministrul comunica camerei unu mesagi, pentru unu projectu de lege, relativ la mai multe credite estr'a-ordinarie si de ordine, in suma de 2009 si de 68,000.

D. ministrul d'in intru presinte nescce proiecte de tacee comunali.

La ordinea dilei este interpelarea d-lui P. Gradistenu; dar' d. Gradistenu a facutu cunoscutu bioului ca este bolnavu si nu poate veni.

Dupa acēsta este la ordinea dilei interpelarea d-lui Cozadini; inse d-sa, dupa propunerea d-lui presedinte, primește a-si amēna interpelarea, cu atâtua mai multu, ca acumai mai are a-i adauge ce'a ce a aflatu: ca guvernul austro-unguresc, ca guvernul romanesc se repare monastirea de la Suceava, care a aternatu totude-un'a de mitropol'a de Iasi; mai voiesce se intrebe daca este adeverat, ca guvernul austro-maghiaru, care se sparia lese, va secularisā mosfele Statului romanu din Bucovina. D. Cozadini voiesce se intrebe pre d. ministrul alu instructiunii publice, daca guvernul urmarește pre calea internatiunale aceste cestiuni.

La ordinea dilei este discuterea si votarea pre articole a projectului de lege, relativ la instituirea de perceptori comunali, luandu-se perceptiunea din man'a primarilor.

Dupa una discutiune ore-care, camera primește, fără modificatiune, art. I., era art. II. cu modificatiunile facute de d. Ceauru Aslanu. Art. III. se admite fără modificatiune. Se face propunerea a se suprime in totalu art. IV. si a se inlocui cu unul redactat de d. Aslanu. Ministeriu si comisiunea adera la aceasta modificare.

Estrusu d'in „Rom.”

VARIETATI.

** (Comora). Unu copilu de pastoriu d'in com. Teuti (in Bihari'a) a aflatu ingropata una ola mare de luto, carea contineea, precum se dice, mai multe misteri, din seculul 16 si 17. Tresaurul aflatu l'au impartit intre sine mai multi locuitoru, contra caroru a oficiul tractualu a intreprinsu cercetare.

**. Resultatulu numerarei popулui in cetatea Posionu, este urmatorulu: Individii de seculu barbatescu 21,467, femininu 25,077, la-oalata 46,544 locuitori. Seculu frumosu, prin urmare, este in mare preponderantia, ca ei d'entre 100 locuitori, 54 sunt de genul femininu si numai 46 de celu masculinu. — Cetatea Clusiu (in Transilvania), carea dupa conscrierea din 1857 avea numai 21,446 locuitori, are acum 25,080 susfete; are, asiē-dara, unu crescamentu de 3634; seculu frumosu preponderanta numai cu 74 capete. — Cetatea Aradu are 31,796 locuitori.

** (Statistica educatiunei populului) in comitatulu Posionului, dupa datele diuarului „Pr. Z.”, este urmator'a: copii obligati de-a frecuentă scola, dela 6—12 ani, sunt 32,942, dela 12—15 ani, 15,162, la-oalata: 48,104. De relegea cat. sunt 39,002, helv. 1315, augsb. 4222, israel. 3565. (Nationalitatea, firesc, nu se poate scri, de-ora-co conscriptiunile si raporturile ofic. nu cunosc la noi alta nationalitate de cătu pre cea magiara). In decursulu anului intregu frecuenteza scola 11,812, preste ierna 18,431, si absentii anului intregu se ureca la 23,808! 6908 sciu ceti si serie, 3526 n'au cărti. Investitori sunt, la-oalata, 367, scole de pomarit 108. Numerul comunelor fără scola este 116.

(In decursulu anului trecentu) s'a edificat in Pest'a preste totu 753 case, adeca: case noue cu patru caturi 8, cu trei caturi 18, cu doue caturi 22,

cu unu catu 38, parteru 173 si 7 fabrici. Se mai adau-sa la edificiurile cele vechie: catulu alu patru-lea la 1, alu trei-lea la 15, alu doilea la 14, catu primu la 34, er' 393 case fără nice unu catu si 30 fabrici se mai largira.

** (Statistica). Numerul locuitorilor de pre-tota suprafața pamantului face 1,228,000,000. D'intre acesti a, 552 milioane sunt de ras'a mongolica, 360 milioane de cea caucasă, 190 mil. de cea etiopica, 176 de ras'a malaica si unu milionu de cea americana. Numerul morților face pre totu anulu 33 milioane.

** (Bibliografia). Au esitul de sub tipariu si se afia de vendiare la librariile Socecu, Ioanidu, etc. in Bucuresti, urmatorile opere: Basme, Oratii, Pacaliture si Ghiciture, adunate de L. C. Fundescu, cu una introducere despre literatur'a populara, de B. P. Hasdeu. Editiunea II, unu volumu in 8-u, 156 pagine, pretiul 2 lei nuoi (1 fl. v. a.) — apoi: Rasvanu si Videra, poemă dramatică in 5 canturi, de B. P. Hasdeu. Editiunea III, unu volumu in 8-u, 186 pagine, pretiul 3 sfanti.

Sciri electrice.

Berolinu, 25. Ian. Arciducele Carolu Ludwig va caletori asta séra la Praga.

Vien'a, 25. Ian. Dr. de Kaiserfeld e desemnatu pentru postulu de ministru-presedinte. — In senatulu imperialu s'a terminat desbaterea a supr'a projectului de adresa.

Munichu, 25. Ian. Magistratulu d. aici votă calugarului Döllinger dreptulu de cetiantu onorariu, pentru pasarea sa energica contr'a infalibilității papei. — Camerei se va prezintă unu projectu de lege, relativ la abrogarea pedepsei de morte.

Parisu, 25. Ian. Dinar. „Figaro” spune: Toti lucratorii din Creuzot s'a rentorsu ieri in oficinele loru. In oficine d'inesce acti itate mare.

Madridu, 24. Ian. (Siedint'a cortesului.) La ordinea dilei e motiunea, relativ la eschiderea Burbonilor dela tronulu spaniolu. Echegaray raspunde deputatului Castellar dicundu, ca revolutiunea a nemicuitu numai monarcia, asiē numita d'in gratia divina, si invita majoritatea, a nu crede cursei republicanilor. Adaugă mai de parte, ca guvernul n'are nici unu candidatu, candu inse burbonii detronisati s'aru restaura. Spania ar innotă in riuri de sange. Prim repeteza; ca nu se voru rentorce nece regin'a Isabela, nece principale Alfonso, eschiamandu: Neci candu, neci candu! Ministrii n'au nici unu candidatu, afara de Topete, care, in co-tinuu, e fidelu candidaturei principelui Montpensier. In fine apelleza la conciliare, repetendu, ca se va supune dorintiei majoritatii. Cortesii respinsera motiunea cu 150 contr'a 37 voturi.

Vien'a 25. Ian. Cu ocasiunea discutiuniei de asta-dij a comisiunei camerei boierilor a supr'a projectului guvernului, relativ la inchiaia rea casatorielor intre persone, cari nu apartinu nici unei confesiuni recepte, projectul cestiu-natul fu privit d'in mai multe părți de neindestulitoru. Deci, pentru a preventi confusiunile nove, se fece apelare la oportunitatea introducerii casatoriei civile. La casu, candu guvernul n'ar' luă initiativa in privint'a acēsta, se va prezintă una motiune.

Florentia, 25. Ian. Guvernul are de cugetu a cassă portulu libern de la Venetia.

Vien'a, 26. Ian. Program'a nouui ministru s'a statoritu si s'a ascernutu degjă imperatnului spre aprobar. List'a ministeriale este urmator'a: Hasner presedinte, Unger de justitia, Herbst de culte, Tinti de agricultura, Wagner péntru opera-rea tierei. Kaiserfeld nu intra definitivu in ministeriu.

Lemberg, 26. Ian. D'in caușa renunciarii culegatorilor, n'au potutu aparé a-jalta-ieri de locu foiele de aici, ieri au aparutu numai unele.

Constantinopol, 25. Ian. „Levant

Times“ anuncia, ca portă a primitu socotele relative la năile pancerate si puscole cu acu, cari a resignat vice-regale din Egipet. Socotele facu 12 milioane funti.

Vien'a, 26. Ian. Regimulu aserne unu formalu relatiu la reducerea timbrului de diaiale la unu diuometate cruceriu.

Vien'a, 26. Ian. (Continuarea desbaterii adresei.) Raportorul Tinti dice, ca caușa nemultumirei nu este constitutiunea, ci ur'a eredita căt limb'a germana, care ura in presinte n'are nici unu feliu de indreptat, candu natiuna litatea se considera de adeveratulu scopu postpunendu se ori-ce scopu de statu. Una reîntorcere la starea vechia constitutiunale ar' fi un denegare a progresului. Federalismul nu se poate introduce, de ora-ce Ungaria a inchiaiatu tracatu cu unu statu unitariu, er' nu cu unu sūde state, si de ora-ce atunci ar' ramane in realitate numai una legatura slabă de uniune personală. Raportorul cetece nescce cuventari d'la diet'a tirolese din urma; apostrofă pre Greuter Jäger, Giovanelli (cari in urm'a acēst'a parasesc sal'a.) Majoritatea este pentru constitutiune, insi ea voiesce una schimbare a constitutiunei d-ca se voru face propunerii positive conform constitutiunii. Oratorulu intoneaza restrangerea sferii cancelariului imperialu si aflat de bine, ca unu ministru se nu pota fi si deputatu. Se recere una otarire acurata a fondului de despuse-tiune.

Vien'a, 26. Ian. Giovanelli cere ca Tinti se fi provocat la ordine, pentru atacurile lui contra Tirolezilor, dicundu, ca Tirolezii nu sunt Austriaci, patri'a loru este România. Hopfen declară ca nu aprobea cuvintele lui Tinti, nu aflat in caale ca se fi provocat la ordine. Giovanelli replica: Tirolezii nu mai aflat scutu in casa. (Strigări: oho!)

Vien'a, 26. Ian. In decursulu desbaterii speciale a supr'a projectului de adresa, c. Beust de chiara, ca in urm'a chiarificatiunilor ministrul de interne, elu va vota acum in tote privintiek pentru adres'a majoritatii, si va renunța la orice polemica.

Vien'a, 26. Ian. „Presse“ anuncia ca, in urm'a refusarii definitive a lui Kaiserfeld, s'a propusu Hasner de ministru presedinte. Cei-a-lalti ministri remanu in oficiu. „Presse“ dice mai de parte, ca d'impreuna cu propunerea de ministru-presedinte a lui Hasner s'a ascernutu imperatului si unu formulariu despre program'a de im-pacare.

Parisu, 26. Ian. Faim'a despre retragerile unor ministri, se deminte. Se asigura, ca Roc'e fort nu va protesta contra judecătii aduse contra lui.

Bursa de Vien'a de la 26. Ian.

5% metall.	60.25	Londra	123.20
Imprum. nat.	70.50	Argintu	120.75
Sorti d'in 1860	98.30	Galbenu	5.80
Act. de banca	723.-	Napoleond'or	9.84
Act. inst. cred.	261.40		

Responsuri. OD. G. B. in Brasovu. Nr. 40 vi s'a espeditu, era 43 ni lipsesc. — OD. Al. F. in N. Kend. Abonamentulu de pre-a. tr. l'ati refiutu; pre-an. 1870 sunteti notati cu 4 fl. v. a. — OD. I. Ghermanu in Szombattelke. La „Fed.“ v'ati prenumeratu s'eu la „Foiș Asociatiunei Transilvane“ ca ci epistol'a DVostre e adresata la Red. „Fed.“ cu 6 fl., si intr'adeveru nu contiene decat 2 fl., si dicet, ca prenumerati „Foiș Asoc. Trans.“

Proprietari si editoriu ALESANDRU ROMANU Redactoru respund. interim. IONU PORUTIU.